

9:e upplagan
2023

Om din pension

– en liten broschyr
av stor betydelse

Livspusslet

Lägger du pussel med din ekonomi ?

Har du en plan för din framtid ?

Hur tror du att din pension kommer att se ut ?

Hur blir din ekonomi och liv om du blir sjuk ?

Tar du det som det kommer får det bli som det blir, du kanske rabblar ramsan Ole-dole-doff?

En bra ide är att ta till vara på basinformationen i den här broschyren. Seko postens pensionsgrupp har gett ut den sedan 2001 och därefter uppdaterat den under årens lopp. I broschyren ser du pensionssystemets uppbyggnad, både den allmänna delen och den kollektiv-avtalade delen.

Ja ,sen får du avgöra om du behöver spara något utöver dessa. Jag hade gärna fått en sådan

här information om livet och pensionen redan 1975 innan jag började på posten. Då hade jag kunnat påverka min pension mer än jag gjort. Nu nästan 50 år senare har jag ändå haft tur. Från 2008 fick jag ”grotta” ner mig med pensionsgruppens arbete och har därför haft ganska bra koll.

Här och nu börjar min egentid med att jag gått i pension-”passion”. Hur min pension kommer att bli ?

Ja det blir nästa års överraskning. /Lena

Vad är pension?

Det vet man väl! Pengar som man får när man slutat jobba!

Ja visst, men var kommer de pengarna från?

Staten eller PostNord eller nåt?

Ja, men hur kom pengarna dit?

Pensioner är uppskjuten lön eller ett obligatoriskt sparande. Genom skatter och avgifter sätts pengar av till din allmänna pension. Dessutom sätter arbetsgivaren av pengar till din tjänstepension enligt kollektivavtal. Du kan även spara pengar själv i eget pensionssparande. Man kan beskriva dessa tre varianter som en pyramid.

Längst ner, i grunden, har vi den statliga Allmänna pensionen.

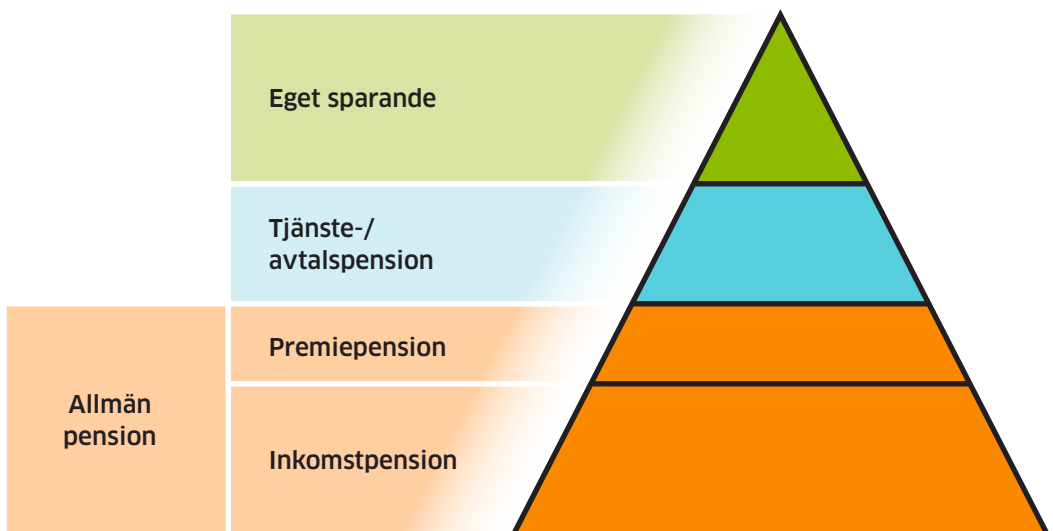
Över den har vi den avtalade tjänstepensionen som vi får via vår anställning i PostNord.

På toppen, som extra trygghet, kan vi ha ett eget pensionssparande i t.ex. ett investerings-sparkonto (ISK) eller en Kapitalförsäkring.

Sedan tidigare kan man också ha ett individuellt pensionssparande enligt gamla regler. Vi kan välja förvaltare i både i den allmänna pensionen och i tjänstepensionen. Vi kan även välja olika alternativ för uttag av olika pensioner. För att avgöra vad som passar oss, behöver vi ha kunskap om pensionssystemets alla delar och förstå konsekvenserna av de val vi gör.

Det är viktigt att hålla isär de olika pensionerna eftersom reglerna är olika.

På nästa sida börjar vi med basen i pyramiden, det allmänna pensionssystemet.

Allmänna pensionssystemet

Dagens pensionssystem startade delvis 1995 och fullt ut 1999. 2019 beslutade riksdagen att ändra åldersgränserna i pensionssystemet. Förändringar genomfördes 2020 och 2023. Vidare förändringar sker 2026.

Är man född 1953 eller tidigare kommer någon del av pensionen bestämmas av det gamla ATP-systemet.

Födda 1954 och senare

18,5 % beräknat på din taxerade inkomst sätts av till din pension. Det finns ett tak där högre inkomst inte ger högre pensionsavsättningar (49 938 kr i månaden år 2023). Dessutom ger barnafödande/adoption pension genom barnår-rätter. Likaså kan år när du gjort värnplikt eller studerat vara pensionsgrundande. Inkomstpension och barnår rätt går tillbaka till 1960 medan premiepension, pliktjänstgöring och studier räknas sedan 1995. Mer upplysningar om detta kan du få från Pensionsmyndigheten.

Systemet består av tre delar:

a. Inkomstpensionen

16 procent av din taxerade inkomst ger pensionsrätter till inkomstpensionen under hela livet. Så, inte bara inkomstens storlek, utan även tiden du arbetar, bestämmer pensionsrätten. Sedan 2021 finns även ett inkomstpensionstillägg som ger lite extra till de som har inkomstgrundad pension mellan ca 9 500-18 000 (2023).

b. Premiepensionen

2,5 procent av din taxerade inkomst sätts av till premiepensionen. Det är den del av pensionskapitalet som du själv kan placera i olika fonder. Detta gör du på Pensionsmyndighetens hemsida. Insättningar till premiepensionen har gjorts sedan år 1995.

c. Grundskydd

Grundskyddet ska garantera dem utan eller med låga pensionsrätter en viss pension.

Är du intresserad av mer information om det allmänna pensionssystemet?

Se till exempel:

Pensionsmyndighetens
broschyrer och hemsida
(www.pensionsmyndigheten.se)

Min pension
(www.minpension.se)

De som inte tjänat in allmän pension (inkomstgrundad pension och pension från annat EU-land) över en gräns, ca 15 000 kr per månad för gifta och ca 16 500 kr för ensamstående (2023) får garantipension. Garantipensionen läggs ovanpå din intjänade pensionsrätt. För att få full rätt till garantipension krävs 40 års bosättning i EU. Förutsättningen för att få garantipension är att man fyllt 66 år (2023) och tar ut av sin inkomstpension. Man kan också söka bostadstillägg för sina boendekostnader. Det finns även ett äldreförsörjningsstöd för dem som behöver ytterligare stöd. Förutsättningen för att ta del av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd är att man fyllt 66 år (2023) och tar ut 100% av både inkomst- och premiepension. År 2026 införs riktålder som gräns för när man kan få grundskydd. Riktålder innebär att åldersgränsen kommer räknas fram utifrån förväntad livstid för varje årskull. Uppgifter om hur mycket man fått insatt till sin allmänna pension meddelas årligen i orange kuvert eller på Pensionsmyndighetens hemsida. **Observera!** Tidigare fick du garantipension så länge du bodde inom EU och uppfyllde förutsättningarna. Detta upphörde 1:a januari 2023. Nu betalas garantipension endast ut till människor som bor i Sverige.

Val för premiepensionen

Du kan välja förvaltare av din premiepension. Du kan placera i max fem fonder och kan när som helst ändra dina val. Fondtorget håller på att omstruktureras (år 2023) för att höja säkerheten och göra valen enklare. Just nu finns ca 460 fonder men det kommer troligen att bli betydligt färre beroende på hur man i slutändan kommer att förändra fondtorget. Om man inte själv väljer, placeras premien i Såfa (Statens ÅrskullsförvaltningsAlternativ) hos Sjunde AP-fonden. Då placeras premien i en fond som till 100 % består av aktier. Från 55 års ålder sker en successiv överflyttning till en räntefond. Vid 70 års ålder är fördelningen 50 % AP7 Aktiefond och 50 % AP7 Räntefond.

Pensionsåldern - flexibel

I ATP-systemet var pensionsåldern 65 år. Nu finns inte någon fastställd pensionsålder utan man måste ansöka om pension hos Pensionsmyndigheten för att utbetalning skall påbörjas. Tidigaste uttagsålder är 63 år (2023). År 2026 ändras tidigast uttag att bli tre år innan den fastställda riktåldern (se grundskydd). Riktåldern kommer höjas till 67 år 2026 och därmed blir tidigast uttag från 64 år. Tillfället när du börjar ta ut din pension kommer att påverka pensionens storlek väsentligt. Tar du ut pensionen tidigare än fyllda 66 år ålder blir den lägre för återstoden av ditt liv. På samma sätt kan du skjuta upp din pension till efter 66 års ålder och då blir pensionen högre. Detta beror på att man vid det

tillfälle du tar ut pension fördelar dina pensionsrätter på din förväntade livstid. Om man inte vill ta ut hela sin pension kan man ta ut bara en del av premie- och/eller inkomstpension som 25, 50 eller 75 procent från 63 års ålder. Det finns inget krav på att ha slutat arbeta för att börja ta ut sin pension. Det går också att när som helst ändra nivån på sitt pensionsuttag eller att helt sluta ta ut sin pension. De allmänna pensionerna är alltid livsvariga. Förväntad livslängd används för beräkning av pensionens storlek, men innebär inte att pengarna tar slut om du lever längre. Beräkningar av prognoser om hur stor pensionen blir vid olika uttagsåldrar eller andelar, kan göras via hemsidan, www.pensionsmyndigheten.se/minpension.se.

Pension till och från utlandet

Om du bosätter dig utanför Sverige som pensionär har du fortfarande rätt till din pension. Inkomst- och premiepension betalas ut var du än bor. Inkomstpensionstillägg betalas ut om du bor i EU/EES eller andra länder som vi har avtal om social trygghet med. Rätten till garanti-pension försvinner om du bor utanför Sverige. (Tidigare betalades den ut inom EU.). Om du arbetat i andra länder kan du ha pension att hämta hem därifrån. Du kan få hjälp med detta från Pensionsmyndigheten om det gäller EU och vissa andra länder. Om du flyttar utanför Sverige behöver du kontakta Skatteverket för att få ett beslut om din skatt.

Tjänstepension i PostNord

Nu har vi kommit till nästa nivå i ”pensionspyramiden”, mellannivån, tjänstepensionen. Denna nivå ligger vanligen i kollektivavtal mellan fack och arbetsgivare – **kollektivavtal har alltid tjänstepension**. Den första kollektivavtalade tjänstepensionen fick vi år 1974 (PA-74). Först år 1991 fick vi ett pensionsavtal som garanterade alla en viss nivå på pensionen (PA-91). Då Postverket bolagiserades till Posten AB 1994 förhandlade vi fram ett eget pensionsavtal (ITP-P) vilket började gälla år 1996. Den är till stora delar samma som privat tjänstemännens pensionsavtal.

ITP-P är en förkortning av Industrins- och handels TilläggsPension där -P markerar att detta är ett avtal som gäller inom Postkoncernen.

Nya ITP-P

Från den 1 januari 2009 gäller ett nytt pensionsavtal för oss i PostNord. Det ersatte det tidigare med samma namn, ITP-P, som gällde från 1996.

Detta nya avtal består av två huvuddelar, kallade **Avdelning 1** och **Avdelning 2**.

De olika avdelningarna har olika regler och gäller för olika åldersgrupper. Med det nya avtalet gick administrationen över till valcentralen Collectum. De har hand om de val du gör angående förvaltning och försäkringar. De skickar också ut årsbesked.

1 oktober 2017 ändrades åldersgränserna för nyanställda. Detta är en anpassning till ITP i andra företag.

Avdelning 1: Födda 1981 och senare Timavlönade oavsett födelseår

För de som anställdes efter 2017 10 01 födda 1979 och senare

Se sidorna 8–9, 13–14

Avdelning 2: Födda 1980 och tidigare

För de som anställdes efter 2017 10 01 födda 1978 och tidigare

Se sidorna 10–14

Avdelning 1: Födda 1981 och senare Timavlönade oavsett födelseår

(födda 79-80 och anställda efter 2017-10-01 tillhör Avd 1)

Premiebestämd pension

Från 25 års ålder betalar PostNord in en avsättning, om 4,5 procent och en extra avsättning från flexpension på din lön (se sidan 13). Du har möjlighet att själv välja pensionsförvaltare. Du fortsätter att tjäna in pension tills du fyller 66 år, men om du kommer överens med arbetsgivaren kan inbetalningarna fortsätta så länge du arbetar. I normalfallet betalas pensionen ut från och med den månad du fyller 66 år.

Den lön som avsättningen beräknas på är den "kontanta bruttolönen" för varje enskild månad. Det innebär att såväl OB-ersättning, semesterersättning samt övertid är pensionsgrundande. På lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp/12 (46 438 kronor per månad år 2023) betalas 30 procent in i premie. Obs! Detta gäller även för enstaka månader när man tjänar över gränsen, till exempel på grund av övertid.

Hälften av premien måste placeras i en traditionell pensionsförsäkring. Den hälften kan du för närvarande placera i följande bolag:

- Alecta
- AMF Pension
- Folksam
- Nordea
- SPP

Den andra hälften kan du fritt välja om du ska placera i antingen en traditionell pensionsförsäkring i bolagen ovan, eller i en eller två fondförsäkringar. Fondförsäkringarna kan placeras i följande bolag:

- Handelsbanken
- Länsförsäkringar
- Nordea
- SPP
- Swedbank

Du kan när som helst byta vilken förvaltare som får dina premier. Vill du flytta det insparade pensionskapitalet till ett annat valbart bolag innebär det oftast en viss kostnad. Collectum administrerar ITP/ITP-P. Där gör man val om fonder och försäkringar. De skickar årligen ett besked om dina pensionsavsättningar till dig (Röda Kuvertet). Via deras hemsida www.collectum.se kan du få information om ditt sparkapital och avkastning. Collectum gör upphandlingar av förvaltare ungefär vart femte år. Därför kan det hända att du har inestående kapital hos en förvaltare som inte längre går att välja. Förvaltarna ändrades senast år 2018 och 2023. Det är viktigt att läsa post från Collectum och se om det blir förändringar som gäller dig.

Gör du inget val, placeras dina premier i Alecta i en traditionell försäkring utan återbetalningsskydd eller familjeskydd.

ITP-P-avtalet innehåller också en försäkring om premiebefrielse. Det innebär att premier betalas in även om du är sjuk eller tar ut föräldrapening – det senare dock under högst 13 månader per födsel/adoption.

Normalt betalas pensionen ut när du fyller 66 år, men den kan också tas ut redan från 55 år om anställningen upphör i pensioneringssyfte. Pensionen betalas ut så länge du lever, men du kan även välja att ta ut den under en begränsad period, dock minst fem år.

Hur stor pensionen blir påverkas av:

- Summan av premier arbetsgivaren betalat in
- Vilken avkastning bolagen du valt gett
- Vilka avgifter bolaget tagit för administration
- När du tar pension och hur lång tid den ska betalas ut

Exempel:

Pensionsavsättning

Moa Markusson får 26 500 kr i lön i december.

4,5 % avsättning ger 1193 kr i insättning till Collectum.

Under december jobbar hon övertid och får 28 000 kr i lön i januari.

4,5 % avsättning ger då 1260 kr i insättning.

Vid livsvarigt uttag används förväntad livstid för beräkning av pensionens storlek men den betalas ut så länge du lever.

Avdelning 2: Födda 1980 och tidigare

(födda 79-80 och anställda efter 2017-10-01 tillhör Avd 1)

Den förmånsbestämda pensionen ITP-P avd 2

Enkelt uttryckt ger tjänstepension i avd 2 ca 10 procent av slutlönen i "ålderspension" från 65 års ålder och livet ut. Ålderspensionen läggs alltså till den pension du får från det allmänna pensions-systemet. En nyhet med pensionsavtalet från 2009, är att du i stället kan välja att ta ut ålderspensionen under en begränsad tid om minst 5 år. Pensionen blir då högre under den begränsade tiden. Du kan även göra förtida uttag före 65 eller skjuta upp uttaget till efter 65 (dock längst till 70). Månadsutbetalningen kommer då att bli lägre vid förtida och högre vid uppskjutet uttag.

Exempel:

Pension vid 65

Kalle Karlsson har 28 500 kronor i månadslön. Han fick förra året totalt 6 000 kronor i form av semestertillägg, schemaändringstillägg och OB. Hans ITP-P-pension blir då från 65 års ålder:

10 procent av: $28\,500 + (6\,000/12) = 29\,000$

Det ger 2 900 kronor i månaden före skatt i ålderspension livet ut. Förutsatt att han har 30 års pensionsgrundande tjänstetid. Detta läggs ovanpå den pension han får från det allmänna pensionssystemet.

Pensionsmedförande tid

För att få full ITP-P-pension, måste du ha arbetat 360 månader = 30 år i Posten efter 28 års ålder. Har du inte det, sker avdrag med 1/360 för varje månad som saknas.

Inget avdrag sker dock för frånvaro på grund av sjukdom eller när du har föräldrapenning. För att du ska få räkna pensionsgrundande tjänstetid för ITP-P måste du arbeta minst 20 procent. Tillfälligt anställda måste arbetat minst 3 månader i följd. (Vid kortare anställningar tjänar du pension enligt reglerna i avdelning 1.)

Pensionsgrundande lön

Som pensionsgrundande lön räknas din grundlön (även fasta lönetillägg) månaden före pensioneringen. Till detta läggs 1/12 av summan av rörliga lönedelar kalenderåret före pensioneringen. Exempel på rörliga tillägg som räknas med är mertid, semester-, OB- och schemaändringstillägg, **men, inte övertid**. Går du i pension efter fyllda 62 får du pension avsatt som om du hade jobbat fram till 65. Detta gäller ej om du går enligt övergångsbestämmelserna (se faktaruta). För dem som tjänar mer än 7,5 inkomstbasbelopp per år (ett inkomstbasbelopp 74 300 kronor 2023), vilket motsvarar 46 438 kronor per månad, gäller delvis andra regler, bland annat ger lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp högre pension. Varje år får vi ett besked om ITP-P-pensionen från SPV, Statens tjänstepensionsverk i Sundsvall, som visar ålderspensionen från 65 år och vilken tjänstetid vi beräknas få.

Kapningsregeln

Syftet med kapningsregeln är att man inte ska kunna manipulera till sig en högre ålderspension. Därför finns det en gräns för hur mycket man får öka sin pensionsmedförande lön med mellan 60 och 65. Om ens lön höjs över den gränsen kapas den överskjutande delen bort från pensionsberäkningen. Alla höjningar av din lön så som löneökningar, ökade tillägg och att gå upp i anställningsgrad läggs ihop och kapas tillsammans.

Om du planerar att ändra din tjänstgöringsgrad eller tar tjänstledigt, efter fyllda 60, bör du kontrollera med SPV hur det påverkar din tjänstepension.

Fakta:

Övergångsbestämmelse för tidigare pension för vissa äldre anställda (ÖB-pension)

Under vissa förutsättningar fick vissa anställda behålla en lägre pensionsålder när den höjdes till 65 år för alla i PA91. För att ha rätt till lägre pensionsålder måste man:

- varit anställd den 1 april 1991 på en tjänst med lägre pensionsålder än 65 år
- ha fyllt 28 år den 31 december 1991 (född 1963 är den sista årskullen som kan ha ÖB-rätt)
- varit kvar i samma tjänst

Detta innebär till exempel att en del brevbärare, chaufförer och sorterare kan pensionera sig vid 60 års ålder och några före detta kassörer och andra grupper kan gå vid 63 års ålder.

I pension får dessa då 65 procent av pensionsmedförande lönen fram till 64 år och 11 månader.

Pensionsmedförande lön är, grundlön plus fasta lönetillägg samt 1/12 av summan av rörliga lönetillägg kalenderåret före pensioneringen.

De som enligt övergångsreglerna har möjlighet att gå vid 60 eller 63 års ålder, har också möjlighet att skjuta upp pensioneringen. Pensionen för den återstående tiden fram till 65 års ålder blir då 0,261 procent högre för varje månad de skjuter upp pensionen.

ITPK-P

Detta är en kompletterande tjänstepension till ITP-P. Den finansieras genom att 2 procent på lönesumman, plus ett tillägg från flexpensionen. (se sid 13), avsätts till ett pensionssparande i Collectum. Du kan själv bestämma vilken av deras förvaltare som skall ta hand om dina avsättningar. ITPK-P gäller för alla i avd 2, och avsätts från 28 års ålder.

Går du i pension efter fyllda 62 får du inbetalt till din ITPK-P som om du jobbar fram till 65. Gäller ej de som går i ÖB pension (se nedan). Normalt betalas äldre ITPK-P pensioner ut under fem år och nyare betalas livsvarigt. Det går att välja annan utbetalningstid på de nyare. Kontrollera så att du gör de val som passar dig.

Exempel:

Pension vid 60 enl. övergångsreglerna

Lisa Larsson, 59, har 28 500 i månadslön. Hon brukar få 6000 i tillägg men förra året la hon ut många sparade semesterdagar och fick ytterligare 5 250 kronor i semestertillägg. Lisa kan gå i pension vid 60 år enligt övergångsreglerna. Hon har en pensionsgrundande tjänstetid på 30 år. Hon får då 65 % av:

$$28\,500 + (11\,250/12) = 29\,438$$

vilket ger 19 135 kronor före skatt per månad i ÖB-pension fram till 64 år och 11 månader. Därefter, från månaden hon fyller 65 år, får hon 2 944 kronor i ålderspension livet ut från tjänstepensionen.

Väljer Lisa att gå senare höjs pensionen med 0,261% varje månad. Detta ger en uppräkningsmed 500-600 kr i månaden per år. Lisa har även varit med i en lönerevision till. Men om hon inte går det år hon fyller 60 år kan hon kanske inte få ut lika mycket värde av de sparade semesterdagarna på grund av kapningsregeln (se ovan).

ITPK-P-pensionens storlek påverkas av:

- Summan av premier arbetsgivaren betalat in
- Vilken avkastning bolaget du valt genererat
- Vilka avgifter bolaget tagit för administration
- När du tar pension och hur lång tid den ska betalas ut

Valbara bolag är samma bolag som gäller för ITPK-P avd 1. (Se sida 8). En skillnad mot avd 1 är att i avd 2 måste man placera hela premien i en försäkring, traditionell eller fondförsäkring. Från 1 juli 2010 är det Collectum som administrerar ITPK-P i avd 2. Dit ska du vända dig om du vill byta vilket av bolagen som får dina avsättningar eller flytta tidigare avsatt kapital som är intjänat efter 1 juli 2010. Har du frågor om ditt ITPK-P-kapital som är intjänat mellan 1 januari 1996 och 30 juni 2010 måste du kontakta det eller de bolag som du valt under den perioden. Är du osäker på vilka bolag det var kan du kolla vilka årliga pensionsbesked du får eller gå in på minpension.se.

80-90-100

Sedan 2017 finns möjligheten för produktionspersonal att från 58 års ålder få en sänkning av arbetstiden för att orka jobba längre. Från 2023 har även servicetekniker och kundtjänstpersonal rätt till 80-90-100. Avtalet innebär att man jobbar 80 %. Man får 90 % av sin heltidslön. Insättning till allmän pension görs utifrån lönen och sänks alltså något. Tjänstepensionen sätts av som om du jobbat 100 %. Det finns några förutsättningar för att du ska ha rätt till 80-90-100. Du måste ha en heltidstjänst. Du måste också ha jobbat minst 20 år sammanhängande i PostN-ord. Om du har rätt till ÖB pension (se nedan) måste du skjuta fram den rätten i två år efter att du går in i 80-90-100. Går du in innan du fyllt 60 räknas de två åren från 60. Avtalet upphör den månad du fyller 65. Om du fortsätter jobba kommer du att återgå till heltid. Observera att du har tjänat in din tjänstepension vid 65 och den kommer inte att påverkas av om du går ner i deltid efter det. Observera, du kan inte ensidigt bryta avtalet och gå upp till 100% innan du fyller 65. Det finns däremot ingen skyldighet att jobba till 65, du kan säga upp dig och byta jobb eller

gå i pension. Du har endast skyldighet att jobba 25 timmar mertid/övertid per år.

"Kåpan"

Före 1996 fanns inte ITPK-P, men däremot en kompletterande ålderspension som numera heter "PA16 avd II, Kåpan Tjänste". För anställda år 1992–1995 och som hade fyllt 28 år har avsättningar skett till "Kåpan". I och med att ITPK-P trädde i kraft 1996 avslutades "Kåpan". Den pension man tjänat in fortsätter att förvaltas av Kåpan Pensioner till den dagen man går i pension. De som berörs av "Kåpan Tjänste" får ett årligt värdebesked från Kåpan pensioner. Där redovisas bland annat avkastning, avgifter och en pensionsprognos från 65 års ålder. Kåpan var dessutom icke-valet 1996 – 2010. Man kan därför ha två olika Kåpan.

Semesterväxling

Sedan 2012 är det möjligt att växla in semesterdagar mot en extra pensionsinsättning till din ITPK-P. Kravet är att du har 31 eller 34 semesterdagar per år. Två dagar är det minsta du kan växla in och du måste ha minst 28 dagar kvar. För chefer gäller att 30 dagar återstår. 5,45 % av månadslönen sätts in till din ITPK-P per inväxlad semesterdag. Anmälan görs på cloud.mybenefit.se under november året innan det skall gälla. Har du en gång anmält att du vill avstå semesterdagar mot extra pensionsinsättning fortsätter insättandet även nästa år om du inte meddelar annat.

Exempel:

Semesterväxling tre dagar

Pelle Persson har 28 500 kr i månadslön.

Han har anmält att han vill växla tre semesterdagar.

Han får då 1 553 kr per dag. Totalt blir det 4 660 kr som sätts in till ITPK-P.

Hans vanliga ITPK-P-insättning är ungefär 7 000 kr per år.

Gemensamt för avdelning 1 och avdelning 2

Återbetalningsskydd (ITP1, ITPK-P)

Du kan välja till återbetalningsskydd, som innebär att ditt pensionskapital betalas ut till dina anhöriga om du skulle avlida. Med anhöriga menas i detta fall i första hand maka/make/reg. partner eller sambo och i andra hand barn. Inga andra förmånstagare kan väljas. Dör du före pensioneringen betalas värdet av pensionen ut under fem år. Vid dödsfall efter pensioneringen fortsätter utbetalningarna till förmånstagare till längst 20 år efter att pensionen börjat utbetalas. Återbetalningsskydd betalar du ingenting för. Om du avstår återbetalningsskydd betalas det in mer pengar till din ITP-P avd 1 respektive din ITPK-P avd 2. Det beror på att du får ta del av "arvsvinster" från dem som avlidit som inte heller har återbetalningsskydd, eller saknar anhöriga.

Familjeskydd (ITP1, ITPK-P)

Ett annat tillval är Familjeskydd, som är en livförsäkring. Försäkringsbeloppet är 1, 2, 3 eller 4 prisbasbelopp (1 pbb = 52 500 kronor år 2023) som betalas ut med en tolfedel per månad i 5, 10, 15 eller 20 år, dock längst till den månad du skulle fyllt 70. Premien varierar med din ålder samt den nivå och den utbetalningstid du valt. Den är billigare om du är ung och dyrare ju äldre du blir. Premien dras från de pengar som skulle ha satts in till din pension, vilket sänker din framtida utbetalning. Du kan få reda på premiens storlek, och påverkan på framtida pension, via Collectums hemsida. Om du avlider betalas familjeskyddet ut i första hand till din make/maka/reg. partner eller sambo, i andra hand till barn. Inga andra förmånstagare kan väljas. Familjeskyddet är inget annat än en livförsäkring. Innan du väljer familjeskydd, undersök hur många livförsäkringar du redan har, till exempel genom din anställning (se avsnittet om TGL/TGL-P sist i denna broschyr), Seko:s efterlevandeförsäkring och andra privata lösningar. Du kan välja till eller ta bort familjeskyddet och/eller återbetalningsskyddet varefter din familjesituation och behov förändras. Du

kan även anmäla ändring av förmånstagare för återbetalnings- och familjeskyddet. I vissa situationer måste du göra en hälsodeklaration för att få ta försäkringen. Tar du försäkringen när du kommer in i systemet, eller i samband med en "familjehändelse" slipper du göra en hälsodeklaration och kan få försäkringen oberoende av ditt hälsotillstånd. Alla ändringar anmäls till Collectum.

Om du blir långtidssjuk

Blir du sjukskriven en längre tid kan du få sjukpension enligt ITP-P-avtalet. Detta gäller från 18 års ålder. Från dag 91 i sjukperioden till och med dag 360 får du en sjukpension om 10 procent, utöver de 80 procent du får från Försäkringskassan. Detta gäller såväl de i avdelning 1 som avdelning 2. Beslutat Försäkringskassan att du ska få sjukersättning/aktivitetsersättning får du också en sjukpension. Den är 15 procent av lönen, och läggs ovanpå det du får i sjukersättning eller aktivitetsersättning. Om du är född 1980 eller tidigare, och var anställd 31 december 2008, har man högre sjukpension vid en sjukersättning, 21 procent. Om du får sjukpension så fortsätter du också att tjäna tjänstepension utifrån den pensionsmedförande lön du hade när du blev sjuk. OBS! om du får en sjukersättning beslutad efter att du slutat kan du fortfarande ha rätt till sjukpension i vissa fall. Hör av dig till Seko eller till din tidigare arbetsgivare för att kolla.

Flexpension

Sedan 2017 har vi ett avtal om "flexpension". I PostNord innebär detta enbart att arbetsgivaren sätter av extra pengar till tjänstepensionen. 2023 är den extra avsättningen 1,1 % av lönen. Det finns en målsättning att stegvis höja den till 2 % i framtida kollektivavtal. Flexpension börjar sättas av redan från att man är 18 år. Eftersom man inte kommer in i Collectum förrän man fyller 25 år kommer intjänat belopp sättas in i en klumpsumma då. Slutar man innan man fyller 25 år betalas pengarna ut vid slutlön.

Pensionsbesked

Varje år får du som postanställd minst två, ofta fyra eller fler pensionsbesked:

- a. Det orange kuvertet med upplysningar om det allmänna pensionssystemet med inkomstpension och premiepension.
- b. Det röda kuvertet från Collectum med uppgift om din tjänstepension från ITP-P för avd 1 och för avd 2 ITPK-P pension (från juli 2010).
- c. För avd 2 uppgift om ITPK-P från januari 1996 till juni 2010 från den/de förvaltare du valt.
- d. För avd 2 uppgift från SPV om vad du beräknas få i ITP-P pension från 65 år.
- e. Eventuell uppgift från "Kåpan Pensioner" om vad Kåpan Tjänste är värd för din del.
- f. Uppgift från eventuell annan anställning med annat avtal.
- g. Uppgift från eventuell privat pensionsförsäkring.

De som har möjlighet att gå enligt övergångsbestämmelserna får inget besked om detta.

Tjänstegrupplivförsäkring TGL/TGL-P

Alla anställda i PostNord har en livförsäkring genom sin anställning. Grupplivförsäkringen gäller från och med fyllda 18 år till och med 69 år och innebär att om en anställd avlider så utgår den som ett engångsbelopp till de efterlevande. För den som arbetar minst 16 timmar per vecka utgörs detta engångsbelopp av ett grundbelopp baserat på prisbasbeloppet. Arbetar man från 8 till och med 15 timmar halveras beloppen. Helt grundbelopp utgör sex prisbasbelopp, vilket 2023 motsvarar 315 000 kronor. Detta belopp gäller fram till och med 54 års ålder, därefter sjunker det stegvis till tre prisbasbelopp vid 60 år, och till som lägst ett prisbasbelopp vid 64 år, för att helt upphöra vid fyllda 70 år. Om den avlidne efterlämnar barn som inte fyllt 17 år gäller dock helt grundbelopp (= sex prisbasbelopp) ända upp till 69 år.

- Finns ingen anhörig utgår endast begravningshjälp om ett halvt prisbasbelopp.
- Utöver grundbelopp utgår till minderåriga barn (= barn under 20 år) ett barnbelopp på maximalt 2 prisbasbelopp, vilket år 2023 motsvarar 105 000 kronor.
- Ovanstående gäller både för avd 1 och 2 i ITP-P. Men det finns olikheter.

Det som skiljer gäller förmånstagare, vem som grundbeloppet utbetalas till. Vill du ha en annan ordningsföljd eller någon annan förmånstagare måste du skriva ett "Särskilt förmånstagarförordnande". Detta gör man hos Collectum. När vi gick igenom familjeskyddet i ITP-P för avdelning 1 och 2, sa vi att det var att betrakta som en livförsäkring. Innan du väljer familjeskydd, undersök hur många livförsäkringar du redan har. Förutom ovanstående TGL har de flesta Seko-medlemmar vår Sjuk- och efterlevandeförsäkring vilken ger ett engångsbelopp på 260 000 kronor till efterlevande.

Förmånstagare

Avd 1 - TGL

1. make/maka/
reg. partner
2. barn/barnbarn
3. föräldrar

Observera att sambo inte är förmånstagare.

Avd 2 - TGL-P

1. make/maka/
reg. partner
2. sambo
3. barn

Observera att finns både sambo och barn får de 50 % var av beloppet.

Skatt på pension

Din ålder när du går i pension påverkar hur mycket du betalar i skatt. När du jobbar har du det som kallas jobbskatteavdrag, det har du inte som pensionär. På pension betalar du full skattesats, men från det år du fyller 67 får du ett förhöjt grundavdrag. Detta gör att du har hög skatt om du går i pension tidigt. Att kolla upp hur din skatt blir, är en viktig del av att planera din ekonomi. Du kan få information från skatteverket.

Pensionsval under hela livet

Checklista:

När man får sitt första orange kuvert.

- Vill du vara aktiv med att förvalta din premiepension?
- Man kan välja förvaltare på fondtorget hos Pensionsmyndigheten.
- Fundera över risknivån – ju högre risk desto mer aktiv bör du vara.

När man börjar tjäna tjänstepension (25år).

- Vill du vara aktiv med att förvalta din ITP-pension?
- Man kan välja förvaltare hos valcentralen Collectum.
- Fundera över risknivån – ju högre risk desto mer aktiv bör man vara.
- Vill du ha återbetalningsskydd och/eller familjeskydd?
- Tar du skydden när du kommer in i systemet behöver du inte hälsodeklarera.
- Ska du skriva ett förmånstagarförordnande?
- Man kan välja detta hos Collectum.

Varje år

- Kolla orange kuvert om det går bra för dina premiepensionsplaceringar.
- Kolla tjänstepensionerna om det går bra för dina placeringar.
- Bör du börja pensionsspara?

När ens familjesituation ändras

- När man flyttar ihop, gifter sig, skiljer sig, får barn eller att barnen flyttar ut, bör man se över sitt försäkringsskydd.
- Ska du skaffa eller ta bort återbetalningsskydd och/eller familjeskydd?
- Vid giftermål och att man får barn kan man under en kort period välja till återbetalningsskydd och/eller familjeskydd utan att hälsodeklarera.
- Ska du gifta dig för att se till att omställningspension och försäkringsskydd gäller?

- Ska du skriva ett förmånstagarförordnande?
- Ska du ändra eller återkalla ett tidigare förmånstagarförordnande?
- Vilken förälder skall få barnårskrätterna?
- Kontrollera att du får tjänstepension insatt enligt premiebefrielseförsäkring vid föräldraledighet (avd1).
- Vad gör ni om någon av er jobbar deltid eller tar ett jobb med lägre lön för barnens skull?
- Ska ni överföra premiepensionsrätter?
- Ska ni starta ett pensionssparande?
- Ska du skriva en framtidsfullmakt?

Om man blir sjuk/skadad

- Kontrollera att du får sjukpension om du är sjuk mer än nittio dagar.
- Kontrollera att du får sjukpension om du får en sjukersättning.
- Kontrollera om du har rätt till sjukpension, från din tidigare arbetsgivare, om du får en sjukersättning efter att du har slutat ditt jobb för att du var sjuk/skadad.
- Har du en försäkring som täcker sjukdomen/skadan?

Om ens partner dör

- Har du koll på vilka försäkringar som hen har?
- Har du koll på vem som är förmånstagare?

När man närmar sig pensionsåldern (5-10 år innan)

- Hur är din premiepension och kompletteringspension placerade?
- Hur mycket riskerar du förlora om börsen rasar?
- Har du koll på din ekonomi?
- Vet du vilka kostnader du kommer ha som pensionär?
- Finns det kostnader som du kan bli av med?
- Har du full tjänstetid för tjänstepensionen? (ITP-P avd 2)
- Hur länge har du rätt. att behålla jobbet? (LAS)
- Hur mycket kommer du att få i pension?

- Har du klart för dig hur pensionen förändras beroende på hur länge du jobbar?
- Har du andra tillgångar som kommer påverka din situation?

Delpensionering/80-90-100

- Förstår du vad som händer med din semester, inklusive sparad semester?
- Har du klart för dig vad som gäller för ditt schema som delpensionär?
- Förstår du hur det kommer påverka din pension när du går i hel pension?
- Har du klart för dig vad som händer med din anställning när avtalet om delpension löper ut?

Tjänstledigt/Deltid efter 60

- Har du koll på hur det påverkar din tjänstepension? (ITP-P avd 2)
- Har du koll på om kapningsregeln kommer träda in? (ITP-P avd 2)

Ta ut allmän pension innan man slutar jobba

- När har du tidigast rätt att ta ut allmän pension?
- Kommer du upp i så hög sammanlagd inkomst att din skattesats påverkas?
- Har du koll på hur det kommer att påverka din pension livsvarigt?
- Har du koll på hur det kommer att påverka din rätt till A-kassa?
- Skall du välja efterlevandeskydd på premiepensionen?

Jobba efter 65

- Skall du börja ta ut någon tjänstepension eller allmän pension?
- Skall du skjuta upp uttag av tjänstepensioner?
- Har du koll på hur det påverkar din pension livsvarigt?
- Har du möjlighet att få fortsatt inbetalning till tjänstepension?

Inför pensionering

- Har du möjlighet att påverka din tjänstepension året innan du går i pension?

- Begär uträkning av pensionen.
- Säg upp dig senast två månader innan.
- Ansök om allmän pension senast två månader innan du ska börja ta ut den.
- Skall du fortsätta vara med i facket så att du kan behålla medlemsförsäkringarna?
- Gå ur A-kassan när du slutar jobba.
- Har du koll på alla pensioner du kommer att få? Har du koll på när och hur du vill ta ut dem och vad som händer om du inte gör ett aktivt val för dem?
- Har du koll på vilka pensioner som du tar ut livsvarigt och vilka du tar ut tidsbegränsat?
- Ska du invänta lönerevision för att få med ett lönelöft till på tjänstepensionen?
- Har du koll på vilka anställningsförmåner i PostNord som upphör.
- Har du koll på vilken skatt du får som pensionär?
- Ska du fortsätta vara med i Postens fritidsföreningar?
- Kolla vad du får för skatt den första tiden som pensionär.

Som pensionär

- Kommer du jobba deltid eller tillfälligt som pensionär?
- Om du tagit ut en tjänstepension innan 65 kan den påverkas av om du arbetar mer än 20 % före fyllda 65.
- Kolla om du har rätt till bostadstillägg när du fyller 65/riktålder.
- När tar tidsbegränsade utbetalningar av tjänstepensioner slut?
- Kolla om du har rätt till bostadstillägg när tidsbegränsade pensioner upphör.

Vad händer när du dör?

- Har du försäkringar som tryggar dina efterlevande?
- Vet dina anhöriga vilka försäkringar och återbetalningsskydd du har?
- Vet de var informationen finns?

Detta är pensionsgruppen inom Seko Posten som framställt denna skrift.

Seko Posten
105 00 Stockholm
www.seko.se/posten

E-post:
magnus.bo.andersson@postnord.com
tony.eskilsson@seko.se